

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

Навчально-методичні матеріали до
вивчення освітнього компонента з циклу професійної підготовки
ПОЛЬСЬКА МОВА
(ФОНЕТИКА)
підготовки *БАКАЛАВРА*
спеціальності *014 Середня освіта*
предметної спеціальності *014.02 Середня освіта*
(Мова та зарубіжна література)
спеціалізації *014.028 Польська мова та зарубіжна література*
освітньо-професійної програми
СЕРЕДНЯ ОСВІТА.
ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ.
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Луцьк - 2025

Навчально-методичні матеріали до вивчення освітнього компонента з циклу професійної підготовки **«Польська мова (Фонетика)»** підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА**, спеціальності **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА**, освітньо-професійної програми **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**.

Розробник: **Юлія Васейко**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу; **Олена Бай**, кандидат філологічних наук, страший викладач кафедри полоністики і перекладу.

Рецензенти: **Лариса Тиха**, кандидат філол. наук, доцент Луцького національного технічного університету; **Ірина Ройко**, вчитель польської мови Комунального закладу загальної середньої освіти «Прилуцький ліцей №29 Луцької міської ради».

У виданні подано навчально-методичні матеріали (фахові та загальні компетентності й програмні результати, теми лекційних та практичних занять, завдання для самостійного опрацювання, рекомендована література, тести для перевірки знань, засади оцінювання і под.), котрі допоможуть здобувачам освіти спеціальності **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА** предметної спеціальності **014.02 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА ТА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА)** спеціалізації **014.028 ПОЛЬСЬКА МОВА ТА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА** освітньо-професійної програми **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА** у повному обсязі опанувати освітній компонент «Польська мова (Фонетика)».

Навчально-методичні матеріали до вивчення освітнього компонента **«ПОЛЬСЬКА МОВА (ФОНЕТИКА)»** затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу
протокол № 5 від 19.12.2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Сухарєва С. В.

© Васейко Ю., Бай О., 2025 р.

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма здобуття освіти</i>	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i>	Цикл професійної підготовки
Кількість годин /кредитів 150 / 5 Польська та українська мови викладання	спеціальність <i>014 Середня освіта</i>	Рік підготовки 2
	предметна спеціальність <i>014.02 Середня освіта</i>	Семестр 3
	<i>(Мова та зарубіжна література)</i>	Лекції 20 год.
	спеціалізація <i>014.028</i>	Практичні 70 год.
	<i>Польська мова та зарубіжна література</i>	Самостійна робота 51 год.
	<i>ОПП Середня освіта.</i>	Консультації 9 год.
	<i>Польська та англійська мови. Зарубіжна література</i> <i>Бакалавр</i>	Форма контролю: іспит

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Навчально-методичні матеріали до вивчення освітнього компонента **«ПОЛЬСЬКА МОВА (ФОНЕТИКА)»** укладені відповідно до навчального плану підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА**, спеціальності **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА**, підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА**, спеціальності **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА**, освітньо-професійної програми **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА.**

Предметом ОК є вивчення здобувачами освіти загальних відомостей з фонетики сучасної польської літературної мови (апарат мовлення, специфіка артикуляції різних звуків польської мови, класифікація звуків, основні фонетичні процеси, наголос, інтонація, індивідуальні та регіональні особливості вимови і т.д.), вироблення навичок правильно інтонувати, наголошувати слова та синтаксичні конструкції, характеризувати специфіку мовлення осіб, котрі презентують різні регіони Польщі, описувати приклади уподібнення й спрощення, володіти навиками і под.

Пререквізити ОК

Курс базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєнні під час опрацювання завдань ОК «Польська мова (*Практичний курс польської мови*)», який викладався протягом 1 та 2 семестрів, ОК «Вступ до спеціальності», «Історія та культура Польщі».

Постреквізити

Знання, навички й уміння, котрі отримує здобувач під час засвоєння ОК «Польська мова (*Фонетика*)», стануть необхідною основою для вивчення таких ОК, як: «Польська мова» (4-8 семестри), «Методика навчання польської мови», «Польська література у світовому контексті», проходження лінгвокраїнознавчої та педагогічної практик, написання курсових робіт, складання атестаційного іспиту.

Метою викладання ОК «Польська мова (Фонетика)» в 3-му семестрі є опрацювання здобувачами освіти основних відомостей з польської фонетики, а саме щодо класифікації системи голосних та приголосних звуків, характеристики базових фонетичних процесів – асиміляції, дисиміляції, спрощення, принципів наголошування та інтонування і под., розширення активного лексичного та фразеологічного запасу майбутніх полоністів, поглиблення їхніх знань про історію, традиції, літературу, мистецтво, музику Польщі, ознайомлення з методичними засадами вивчення фонетики на уроках польської мови, формування соціолінгвістичних компетентностей у здобувачів освіти ЗЗСО.

Окрім формування «hard skills», передбачених силабусом освітнього компонента, ОК «Польська мова» має на меті розвивати «soft skills» здобувачів освіти, а саме: уміння господарювати часом, створювати презентації, розвивати комунікативні навички, необхідні для висловлення власної позиції, участі в дискусіях, переговорах,

ораторські уміння виступати перед аудиторією, шанобливо ставитися до усіх учасників освітнього процесу, вирішувати конфлікти ситуації тощо.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та практичних вмінь характеризувати вокалічну та консонантну систему польської мови, вирізняти й описувати процеси уподібнення, спрощення, ділити слова на склади, правильно наголошувати лексеми й інтонувати різні типи речень, характеризувати регіональні відмінності у вимові польських звуків; розвиток практичних вмінь спілкуватися у різних життєвих ситуаціях; поглиблення знань з історії, культури Польщі; формування лінгвокраїнознавчих компетентностей, сприйняття польської мови як засобу пізнання національної картини світу поляків; послуговування методикою вивчення фонетичних відомостей під час освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Для реалізації мети і завдань освітнього компонента у ході освітнього процесу використовуються такі **методи навчання**, як: пояснювально-ілюстративний і відтворювальний (виклад, пояснення, консультування, робота з підручниками, посібниками, словниками, таблицями, схемами, виконання вправ, практичних завдань); проблемно-пошуковий (евристична бесіда, робота з науковою літературою, розв'язання проблемних лінгвальних ситуацій, дослідження); філологічного аналізу (узагальнення, синтез, аналіз, порівняння, зіставлення мовних явищ та процесів); комунікативно-творчий з елементами інтерактивного навчання (розв'язання творчих завдань, моделювання комунікативних ситуацій, робота в парах / групах, рольові ігри, мозковий штурм); дистанційного навчання тощо. **Форми і методи контролю знань здобувачів освіти**: усне / письмове поточне опитування, тестовий контроль знань, виконання навчально-дослідницьких завдань, презентація, самостійна робота, модульна контрольна робота, іспит тощо.

КУРС «ПОЛЬСЬКА МОВА (ФОНЕТИКА)» ФОРМУЄ ТАКІ ІНТЕГРАЛЬНІ, ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ЯК:

ІК: Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і проблеми різного рівня складності середньої освіти, зокрема мовно-літературної галузі, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчання в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2: Здатність вчитися й опановувати нові знання, усвідомлювати роль полікультурної освіти.

ЗК-4: Здатність працювати в міжнародному контексті, популяризувати культурні цінності світового значення.

ЗК-5: Знання та розуміння предметної галузі, здатність здійснювати професійну діяльність.

ЗК-6: Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього розв'язання.

ЗК-7: Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1: Здатність здійснювати пошук, зокрема і послуговуючись сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідних відомостей, об'єктивно їх оцінювати, обробляти, вивчаючи філологічні й історико-культурні явища та процеси, засади реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі.

ФК-3: Здатність послуговуватись в педагогічній та дослідницькій роботі спеціальною термінологією, категоріями, поняттями, інтелектуальними операціями під час інтерпретації мовно-літературних явищ, історико-культурних реалій, аналізу освітнього процесу.

ФК-4: Здатність оперувати системою лінгвістичних знань, що охоплює відомості про основні мовні явища в теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, соціокультурному аспектах.

ФК-5: Здатність використовувати етнічно марковані відомості задля різнобічної перцепції національних концептуальних і мовних картин світу.

ФК-7: Здатність демонструвати на високому рівні сформовані мовну, мовленнєву, комунікативну компетентності з польської / англійської мови в процесі фахового спілкування, перекладу, викладання, дослідницької роботи.

ФК-15: Здатність дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів доброчесності, компетентності, законності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1: Осмислюючи соціальну значущість професії педагога, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та суспільній діяльності, особистим прикладом презентує національно-свідому громадянську позицію, популяризує світові та вітчизняні культурні цінності, розуміє важливість полікультурної освіти.

ПРН-3: Виявляє самостійність і відповідальність у розв'язанні проблем у професійній та дослідницькій роботі, здатність працювати автономно й в команді, дотримуватись етичних принципів і засад академічної доброчесності.

ПРН-4: Ефективно працює з інформацією з різних джерел: добирає необхідні відомості, критично аналізує й інтерпретує їх, впорядковує, класифікує й систематизує.

ПРН-6: Володіє відомостями щодо різноманітних історико-культурних й мовно-літературних явищ та процесів, зокрема необхідних для перцепції національних картин світу, оперує базисними філологічними й світоглядними поняттями, розуміє специфіку сучасних гуманітарних знань, презентує їх у результатах своєї професійної діяльності.

ПРН-9: Здійснює порівняльний аналіз філологічних явищ, базуючись на знаннях про мову як особливу знакову систему, літературу як мистецтво художнього слова, вирізняє лінгвокраїнознавчий потенціал вербальних одиниць.

ПРН-10: Володіє знаннями з фонетики, лексикології, граматики, орфографії, орфоепії польської / англійської мови, уміє їх практично використовувати в освітньому процесі.

ПРН-11: Вільно послуговується у професійній й дослідницькій сферах польською / англійською мовою в усній та писемній формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), використовує її для реалізації продуктивного міжкультурного діалогу.

ПРН-12: Аналізує, реферує й перекладає тексти різного функціонального призначення й рівня складності, демонструючи на високому рівні сформовані мовну, мовленнєву та комунікативну компетентності з польської / англійської мови.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам.	Конс.	Форми роботи і конт./Бали
Змістовий модуль I. Wokaliczny i konsonantyczny system języka polskiego. Zasady nauki poprawnej wymowy na lekcjach języka polskiego						
Тема 1: <i>Fonetyka jako dział nauki o języku. Narządy artykulacyjne.</i>						
Przedmiot i zastosowanie fonetyki. Działy fonetyki. <i>Konwersacja na temat: Polskie święta państwowe i religijne.</i>	6	2	2	2		3В / ДС / Т / РЗ / РМГ 2
Narządy mowy i ich funkcje. <i>Konwersacje na temat: Geografia Polski. Świat roślin i zwierząt Polski.</i>	6	2	2	2		3В / ДС / Т / РЗ / РМГ 2
Cechy głosu ludzkiego. <i>Konwersacje na temat: Organy władzy Polski. Podział administracyjny kraju. Gospodarka Polski.</i>	4		2	2		3В / 3В / ДС / Т / РЗ / РМГ 1
Тема 2. <i>Pojęcie głoski. System konsonantyczny języka polskiego. System wokaliczny języka polskiego.</i>						
Pojęcie głoski. Ogólna klasyfikacja głosek polskich i jej podstawy. <i>Konwersacje na temat: Najważniejsze wydarzenia w dziejach Polski.</i>	8	2	4	2		3В / ДС / Т / РЗ /

Konstytucja 3 Maja. Tadeusz Kościuszko – polski bohater narodowy.						IPC / PMГ 2
Podział spółgłosek ze względu na miejsce i sposób artykulacji. <i>Konwersacja na temat: Polska w okresie „Solidarności”.</i>	8		4	4		3B / T / P3 1
Artykulacja spółgłosek zwartych, szczelinowych, zwarto-szczelinowych, półotwartych. <i>Konwersacja na temat: Bohaterowie narodowi Polski.</i>	6		2	4		3B / ДC / T / P3 / PMГ 1
Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne. <i>Konwersacja na temat: Polska jako członek Unii Europejskiej.</i>	6		2	4		3B / ДC / T / P3 / PMГ 1
Spółgłoski miękkie i twarde. <i>Konwersacja na temat: Zabytki historyczne w Polsce. Zasady nauki wymowy spółgłosek na lekcjach języka polskiego.</i>	8		4	4		3B / 3B / ДC / T / P3 / PMГ 1
Charakterystyka samogłosek ustnych. <i>Konwersacja na temat: Rozbiory Polski.</i>	11	2	4	5		3B / 3B / ДC / T / P3 /IPC / PMГ 2
Charakterystyka samogłosek nosowych. Wymowa samogłosek nosowych przed spółgłoskami. <i>Konwersacja na temat: Polskie</i>	8		4	4		3B / ДC / T / P3 /

muzea. <i>Zasady nauki wymowy samogłosek na lekcjach języka polskiego.</i>						PMГ 1
Модульна робота № 1						МКР 20
Разом за змістовим модулем 1	71	8	30	33		34
Змістовий модуль 2. Podstawowe procesy fonetyczne języka polskiego. Sylaba i akcent. Zasady nauki poprawnej wymowy na lekcjach języka polskiego						
Тема 3. Wymowa głosek języka polskiego.						
Wymowa głosek języka polskiego. <i>Konwersacje na temat: Historia polskiego kina. Polska szkoła filmowa.</i>	6	2	4			3B / ДС / Т / P3 / IPC/ PMГ 2
Wymowa staranna i potoczna. <i>Konwersacje na temat: Polska sztuka teatralna. Znani polscy reżyserzy i aktorzy.</i>	4		2	2		3B / ДС / Т / P3 / IPC / PMГ 1
Różnice regionalne i indywidualne w wymowie głosek polskich. <i>Konwersacja na temat: Wybitni polscy artyści.</i>	8	2	4	2		3B / ДС / Т / P3 / PMГ 2
Тема 4. Charakterystyka upodobnienia i upraszczania jako procesów fonetycznych						
Upodobnienie. Upodobnienie pod względem dźwięczności miękkości, miejsca artykulacji, stopnia zbliżenia narządów mowy. <i>Konwersacja na temat: Historia Polski przez</i>	9	2	4	2	1	3B / ДС / Т / P3 / IPC /

pryzmat utworów literackich.						PMГ 2
Wymowa spółgłosek na końcu wyrazów. Upodobnienia spółgłosek między wyrazami. <i>Konwersacja na temat: Współcześni pisarze polscy.</i>	2		2			3B / ДС / Т / P3 / PMГ 2
Upraszczenia grup spółgłoskowych. <i>Konwersacja na temat: Polskie uczelnie wyższe. Zasady nauki wymowy wyrazów z upodobnieniem i uproszczeniem na lekcjach języka polskiego.</i>	7		4	2	1	3B / ДС / Т / P3 /PC 2
Тема 5. Sylaba i akcent języka polskiego						
Podział wyrazów na sylaby. <i>Konwersacja na temat: Nagroda Nobla w literaturze polskiej.</i>	8	2	4	2		3B / ДС / Т / P3 / PMГ 1
Akcent i intonacja w języku polskim. <i>Konwersacja na temat: Mazury – kraina licznych jezior.</i>	6		4	2		3B / ДС / Т / P3 / PMГ 2
Wyrazy nieakcentowane: proklityki i enklityki. <i>Konwersacje na temat: Znani polscy kompozytorzy. Znani polscy naukowcy. Zasady nauki poprawnego akcentowania wyrazów i zdań na lekcjach języka polskiego.</i>	4		2	2		3B / ДС / Т / P3 / PMГ / PMГ 1
Ortografia a pisownia fonetyczna <i>Konwersacje</i>	8	2	4	2		3B /

na temat: Największe miasta Polski. Powstanie Warszawskie.						ДС / Т / РЗ / РМГ 2
Модульна контрольна робота №2						МКР 30
Разом за змістовим модулем 2	62	10	34	16	2	47
Змістовий модуль 3. Fonetyka i fonologia						
Тема 6. Podstawowe pojęcia fonologiczne						
Głoska i fonem. Różnice między fonemami. <i>Konwersacja na temat: Osiągnięcia Polski w sporcie.</i>	5	2	2	1		3В / ДС / Т / РЗ / РМГ / РМГ 1
Funkcje fonemów. Warianty fonemów. <i>Konwersacja na temat: Kuchnia polska.</i>	2		2			3В / ДС / Т / РЗ / РМГ 1
Prozodia języka polskiego. <i>Konwersacja na temat: Stereotypy o Polakach.</i>	3		2	1		3В / 3В / ДС / Т / РЗ 2
Praca naukowa (referat).	7				7	ІНДЗ 5
Модульна контрольна робота № 3						МКР1 0
Разом за змістовим модулем 3	17	2	6	2	7	19
Всього	150	20	72	51	9	100

Форми роботи і контролю: ЗР – зв'язна розповідь; ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.**

№	Теми та завдання для самостійного виконання
1	Fonetyka i jej miejsce w językoznawstwie. Narządy mowy i ich funkcje 1. Ułożyć konspekt odpowiedzi na jedno z podanych pytań: – Działy fonetyki. – Współczesne metody badań fonetycznych. – Narządy mowy i ich funkcje. – Cechy głosu ludzkiego – Podstawowe pojęcia i definicje fonetyczne. 2. Ułożyć szkolny słowniczek definicji terminów fonetycznych: <i>fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska, sylaba, akcent, intonacja</i>. 3. Przygotować prezentację dla uczniów «<i>Polskie święta religijne</i>».
2	System wokaliczny języka polskiego 1. Podkreślić samogłoski w wyrazach: <i>Ona miała na sobie jego starą skórzaną kurtkę i czerwoną czapkę z daszkiem, a on powyciągany sweter, który prawdopodobnie dalej leżał na dnie szafy jego rodziców. Oboje nosili wtedy krótko ścięte włosy, mieli podobne uśmiechy i identyczne, na niego wyraźnie za ciasne spodnie. Z plecakami na ramionach wyglądali jak dwójka kolegów po wyjściu ze szkoły, w tamtym okresie przypadkowi ludzie często brali ich za braci (H. Baran).</i> 3. Dokonać klasyfikacji samogłosek <i>a, ę, i</i>. 4. Dokonać klasyfikacji samogłosek <i>y, i, o</i>. 5. Ułożyć dla uczniów tabelę samogłosek języka polskiego. 6. Przygotować prezentację dla uczniów «<i>Rozbiory Polski</i>».
3	System konsonantyczny języka polskiego 1. Ułożyć odpowiedzi na jedno z podanych pytań, uzupełniając pracę ćwiczeniami dla uczniów (3-4 ćwiczenia): – Ogólna charakterystyka spółgłosek języka polskiego. – Dźwięczność i bezdźwięczność głosek. – Twardość i miękkość głosek.

	2. Wykonać ćwiczenia: – podać charakterystykę spółgłosek za miejscem artykulacji: <i>z, b, ń, r</i>. – podać charakterystykę spółgłosek za sposobem artykulacji: <i>ł, f, ć, g</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>słoneczko</i>. – dokonać fonetycznej analizy wyrazu <i>nauczyciel</i>. – dokonać klasyfikacji spółgłosek <i>k, cz, m, r</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>dywan</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>ojciec</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>matka</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>Ojczyzna</i>. – dokonać klasyfikacji głosek w wyrazie <i>życie</i>. 3. Przygotować prezentację dla uczniów «<i>Tadeusz Kościuszko – polski bohater narodowy</i>».
4	Podstawowe procesy fonetyczne języka polskiego. Upodobnienie 1. Ułożyć odpowiedź pisemną na temat «Upodobnienie w języku polskim», uzupełniając pracę ćwiczeniami dla uczniów (3-4 ćwiczenia). 2. Scharakteryzować upodobnienia w wyrazach: <i>trawka, dąb cienisty, przykry, bierz przykład, żabka, trawka, swoboda</i>. 3. Wskazać wyrazy, w których występują upodobnienie, tekst streścić, przetłumaczyć po ukraińsku: <i>Niezwykłe, że coś, co skrywało się w ludzkiej podświadomości, w jednej chwili, po wielu latach, zostaje przywrócone do pamięci świadomej. Wspomnienie takie, mimo, iż może być wydarzeniem z wieku dziecięcego, powracającym do człowieka starszego, jawi się z zaskakującą klarownością. Właśnie dzisiaj, będąc pierwszy raz od dawna w Krakowie, zostałem wprawiony w osłupienie, gdy, stojąc na peronie piątym krakowskiego Dworca Głównego, zostałem zalany falą wspomnień, które wydawały się być mi dotychczas odległe. Miejsce to, jak każdy dworzec, naznaczone przecież zarówno radosnymi przywitaniem, jak i melancholijnymi pożegnaniami, mnie również się z nimi kojarzyło. Rysowały mi się teraz wszystkie te sytuacje, podczas których stałem tu, zawsze z niecierpliwością w sercu, wyczekując czyjegoś przyjazdu. Każda z tych sytuacji niosła ze sobą ładunek emocjonalny nie dający się zignorować. Postanowiłem usiąść i poddać się porywającemu nurtowi pamięci, choćby na chwilę. Raz były to ekstatyczne uściski nie widzianych od dawna przyjaciół, kiedy</i>

indziej przesyczone kurtuazją odwiedziny krewnych, czasem odjazdy własne, często początkujące jakąś przygodę, a zdarzały się nawet, niosące ze sobą największe brzemie uczuć, dojmujące pocałunki pełne smutku, zwiastujące tęsknotę mającą nadejść lada chwila.

Siedziałem tak, po części przerażony nieudolnością umysłu, tym, że przez tak długi czas zdawałoby się, że zapomniałem zupełnie o wszystkich tych, tak istotnych w końcu, chwilach, a po części zszokowany i uradowany, że jednak zostają one przechowane w czeluściach tego, co nazywamy podświadomością. Wpadłem w nostalgiczny nastrój, a zważywszy na to, że się nie śpieszyłem, postanowiłem się przejść i odwiedzić najważniejsze dla mnie miejsca w tym mieście ...(D.Piotrak).

4. Przygotować prezentację dla uczniów «Historia Polski przez pryzmat utworów literackich».

Podstawowe procesy fonetyczne języka polskiego. Upraszczenie

1. Ułożyć odpowiedź pisemną na temat «Upraszczenie w języku polskim», uzupełniając pracę ćwiczeniami dla uczniów (3-4 ćwiczenia).

2. Wskazać w tekście wyrazy, w których może nastąpić uproszczenie grup spółgłoskowych:
Wszedłszy do gabinetu, doktor Węglichowski zmierzył badawczym spojrzeniem wszystkie sprzęty. Był to człowiek lat pięćdziesięciu. Należał do klasy jędrnych, zdrowych staruszków, którzy prawie nie zmieniają się w ciągu piętnastu lat. Ich oczy mieniły się od spostrzeżeń, znamionując rozum, a raczej spryt pierwszorzędny (S. Żeromski).

3. Podać przykłady możliwych uproszczeń w języku polskim.

4. Znaleźć przykłady upodobnień, uproszczeń, podać ich charakterystykę, streścić tekst, przetłumaczyć po ukraińsku:

PRZESTROGA

Spotkałem na ulicy kogoś, z kim przed wielu laty zawarłem znajomość bliską, choć z mojej strony mimowolną, a nawet niedobrowolną. Nie chciałem z nim rozmawiać i przeszedłem na drugą stronę ulicy. Ale on przeszedł także i zabiegł mi drogę.

– Dobrze, że cię widzę! – wykrzyknął radośnie – Mam dla ciebie ważną nowinę. – Jaką? – zapytałem, bo ciekawość jednak przemogła.

– Sensacja! Gdyby ci to powiedział ktoś inny, nie uwierzyłbyś, ale teraz usłyszysz to ode mnie. Z pierwszej ręki, że tak powiem. – Niech będzie, mów. – Czy pamiętasz, jak cię kiedyś okradłem? – Załóżmy, że pamiętam. No i co z tego. – No to ja teraz mam wyrzuty sumienia. –

To znaczy, że chcesz mi zwrócić pieniądze? – Nie, ale cierpię męki moralne. Postąpiłem jak ostatnia świnia, jestem podły. I co ty na to? – To może byś jednak zwrócił... – Nie mówmy o drobiazgach. Najważniejsza jest wrażliwość moralna. Pod tym względem jestem w porządku. – Naprawdę?

– Ty nie masz pojęcia, jak ja się męczę! Zrujnowałem cię, wpędziłem w nędzę! Serce mi pęka, kiedy teraz o tym myślę. – Bardzo mi przykro.

– No chyba! Nic gorszego niż wyrzuty sumienia. A pamiętasz, jak zaskarżyłeś mnie o kradzież i dostałeś wyrok za oszczerstwo? Mój szwagier, świeć Panie nad jego duszą, był wtedy Ministrem Sprawiedliwości. Teraz szwagier śni mi się po nocach, kiwa głową i mówi: „Nieladnie, oj Nieladnie”.

– Szwagier przesadza. – Ja nigdy sobie tego nie wybaczę. A pamiętasz, jak uwiodłem ci żonę? – Chwila słabości. – Żadna chwila, ja to zrobiłem z premedytacją. Zagroziłem jej, że jeśli mi nie ulegnie, to dostaniesz dziesięć lat zamiast pięciu. To był szantaż! – Drobiazg... – Jak to, drobiazg... – Zdarza się, nie ma o czym mówić. – Nie ma o czym mówić? – Tak, nie przejmuj się, jesteś po prostu przewrażliwiony. A teraz żegnaj, przepraszam cię, ale nie mam czasu na błahostki.

Dogonił mnie, złapał za klapy i krzyknął:

– Ty gnoju! To ja przeżywam dramat moralny, a ty mówisz, że to drobiazg? Że to nic? Że nie ma o czym mówić?! Mojego dramatu moralnego nie szanujesz?! I zamierzył się na mnie. Byłby mnie ciężko pobił, gdybym nie zdążył wyrwać mu się i uciec. Dramaty moralne trzeba szanować. Inaczej mogą być niebezpieczne.

(S. Mrozek)

5. Przygotować prezentację dla uczniów na temat «*Współcześni pisarze polscy*».

Pojęcie sylaby

1. Ułożyć odpowiedź pisemną na temat «Sylaba lub zgłoska», uzupełniając pracę ćwiczeniami dla uczniów (3-4 ćwiczenia).

2. W podanym tekście dokonać podziału wyrazów na sylaby. Wskazać sylaby otwarte i zamknięte: *Wyjął z powrotem słuchawki. Zaczęła lecieć smutna piosenka. Chciało mu się płakać. Uważał, że taka drobnostka jak pożyczenie pieniędzy na bilet powinna być oczywista. Ludzie czasem zadłużają się u społeczeństwa, a on właśnie spłacił, choć po części, swój dług (W. Serwatka).*

3. Podzielić wyrazy na sylaby *auto, ziemniak, czysty, Eugeniusz, palec, jednego, człowiek, odprowadziłam, przedział, odpowiedział, aula, historia, wiosna*.

4. Podzielić wyrazy na sylaby, wskazać sylaby otwarte i zamknięte: *trwoga, nierozumny, bezsensowny, Europa, aula, niepokój, mały, przytulać, liście, pański, najwspanialszy, trzeba, sad, rączka*.

5. Podzielić wyrazy na sylaby, przetłumaczyć po ukraińsku, zinterpretować tekst poezji:

Rybacy wyłowili z głębin butelkę. Był w niej papier, a na nim

Takie były słowa: „Ludzie, ratujcie! Jestem tu, ocean mnie

wyrzucił na bezludną wyspę. Stoję na brzegu i czekam pomocy.

Spieszcie się, jestem tu!”

brakuje daty. Pewnie już za późno. Butelka mogła długo

pływać w morzu – powiedział rybak pierwszy.

– i miejsce nie zostało oznaczone. Nawet ocean nie wiadomo

który – powiedział rybak drugi.

– ani za późno, ani za daleko. Wszędzie jest wyspa Tu –

– powiedział rybak trzeci.

Zrobiło się nieswojo, zapadło milczenie. Prawdy ogólne mają

to do siebie.

(W. Szymborska)

6. Przygotować prezentację dla uczniów na temat «Nagroda Nobla w literaturze polskiej».

Akcent w języku polskim

1. Ułożyć odpowiedź pisemną na temat «Akcent w języku polskim», uzupełniając pracę ćwiczeniami dla uczniów (3-4 ćwiczenia).

2. Wykonać ćwiczenia:

– postawić akcent w wyrazach: *uniwersytet, gramatyka, słownika, czytała, pisaliśmy, czterysta, dziewięćset, fizyka, robilibyśmy, opera, zdążyć, nauczyciel, jagódka, dzwoniłyście, krajobraz, pięćset, czterysta, robiłam, robiliśmy, spacerowałabym, srebrna, uniwersytet, gimnastyka, ogrodniczka, ogrodnik, algebra, mówiliście;;*

– wskazać wyrazy nieakcentowane i podać ich charakterystykę: *Podeszła do lustra i rowerzysta natychmiast wypadł jej z głowy: wyglądała znakomicie! Materiał sukienki opinał się akurat tam, gdzie miał się opinać, przez co jej figura wydawała się smukła, ale i ponętna.*

Głęboki dekolt, być może zbyt odważny, napawał ją dumą, tak samo jak lakierowane loubutiny! Pod Halą Targową szły już za 50 zł., a więc okazja nie do przegapienia, choć, gdyby ktoś ją zapytał, zaklnie się, że kupiła je na Champs Elysees. Odrzuciła do tyłu burzę blond loków i sięgając po mascarę, usłyszała dzwonek do drzwi. Nareszcie, pomyślała (K. Zarzycka);

– postawić akcent w wyrazach, przetłumaczyć po ukraińsku, zinterpretować tekst: *Pamiętasz, gdy byłyśmy młodsze? Kłębiły się w nas myśli niewinne, niedoświadczone i niemające dla nas wtedy, poważnego wydźwięku. Całkiem mimowolnie zakotwiczyły się w naszej podświadomości tak głęboko, że oddziaływały na nasze następne dni życia aż do momentu, w którym zdałyśmy sobie z tego sprawę...*

Gdy pewnej sylwestrowej nocy urządzałyśmy sobie na strychu nasze królestwo, dumne, że udało nam się pozyskać zgodę rodziców. Pamiętasz? Czułyśmy się godne swoich marzeń, stałyśmy się, na tę najważniejszą noc w roku, księżniczkami, bo właśnie tak chciałyśmy. To był nasz pierwszy wspólny sukces, po nim wszystko następne miało iść równie gładko. Chciałyśmy zawojować świat. Pewnie usłyszałyśmy to zdanie od dorosłych. Snułyśmy odważne plany — jak na tak młody wiek, zresztą może właśnie przez tak młody... Ja miałam być prezydentem. Ty marzyłaś o byciu światowej sławy piosenkarką. Popierałam cię. Mówiłam, że świat staje się magiczny, gdy śpiewasz. Wśród tańczących promieni płynących z latarek spod prześcieradeł rozbrzmiewały nasze śmiechy, kłębił się czas i wirowało nasze szczęście. Naiwnie myślałyśmy, że przyszłość będzie prosta i klarowna, i, że to dorośli wszystko sobie zanadto komplikują. Z optymizmem patrzyłyśmy w przyszłość. „Kto, jak kto, ale my nie damy sobie wejść na głowę!” Tak szybko od tego odeszłyśmy... Pewnie to też gdzieś usłyszałyśmy. Większą trwałość ma to, co rodzi się z nas samych. Jesliby zniknęło, znaczyłoby to, że umiera jakaś nasza część.

A tu szybko okazało się, że życie, jak żadna inna bajka, może zmienić sens, a bohaterowie mogą się w niej pogubić prędzej, niżby przypuszczano (J. Pietrzak).

3. Przygotować prezentację dla uczniów na temat «Mazury – kraina licznych jezior».

Zasady pisowni fonetycznej

1. Zapisać pisownią fonetyczną podany tekst, przetłumaczyć po ukraińsku, opowiedzieć o swoich wspomnieniach z dzieciństwa: *Zmierzałem ku rzece, i gdy w końcu się przy niej znalazłem, usiadłem na trawie na wiślanym bulwarze. Wróciły do mnie wszystkie sytuacje, w*

których się tu znajdowałem. Często przychodziłem tu, gdy potrzebowałem odpocząć i ochłonąć w samotności. Było dla mnie bezpieczną ostoją i pomimo upływu czasu jest kojące. To tutaj również przeżyłem pierwsze wyznanie miłosne. Nie mając wcześniej styczności z takimi uczuciami, nie rozumiałem ich i nie wiedziałem do końca, jak postępować. Znajdowałem się, jak każdy zakochany, w stanie otępienia i mogłem myśleć tylko o jednym. Nie było to wtedy dla mnie łatwe, ale wiedziałem, że koniecznie muszę powiedzieć jej, co czuję, niezależnie od skutków, bo gdybym tego nie zrobił, doszłoby do jakiejś bliżej mi nieokreślonej katastrofy. Z perspektywy czasu wydarzenie to nie jest szczególnie znamienne dla mojego życia, lecz wtedy wydawało się niezwykle ważne.

Podążając dalej górą bulwaru, zbliżyłem się do Wzgórza Wawelskiego. Najznamienitsza budowla tego miasta wprowadziła mnie dziś w podziw, jakbym widział ją pierwszy raz. Wydało mi się przykre, że mieszkając tu, byłem tak przyzwyczajony do zamku, że spoglądałem na niego, dotychczas, obojętnie. Może w moim przypadku stałość jest negatywna, gdyż nie potrafię docenić tego, do czego jestem przyzwyczajony? Chwilę potem stwierdziłem, że wysuwam zbyt pochopne wnioski. Tak, zamyślony, dotarłem do miejsca, które wywołało jedno z moich pierwszych wspomnień. Nie sposób, by płomień wydobywający się z paszczy tego metalowego kolosa nie wywarły wrażenia na małym dziecku. Smok Wawelski, obiekt legend, symbol miasta i atrakcja turystyczna był, chociaż do dziś nie miałem tego świadomości, głęboko zakorzeniony w moim umyśle. Stanowił punkt zaczepny dla moich pierwszych, określonych, lecz rozlazłych i dlatego potrzebujących owego punktu, myśli. Niezwykłym jest, jak nasz umysł według własnego uznania sortuje nasze wspomnienia. Następnie przechowuje niektóre w ukryciu, by nagle nas nimi zaatakować pod wpływem bodźca. Bodźcem takim może być fontanna, przystanek autobusowy czy Smok Wawelski. Niezwykłe jest, z jakimi szczegółami wspomnienia te zostają przechowywane przez dziesiątki lat.

Postanowiłem poczekać, ażeby być świadkiem, pierwszy raz od długiego czasu, zionięcia ogniem przez smoka. Gdy wydawało mi się, że czekam już podejrzanie długo, usłyszałem rozmowę przechodzących koło mnie ludzi, o tym, że od kilku lat, żeby smok buchnął ogniem, trzeba wysłać esemesa (D. Piotrak).

Pisownia fonetyczna. Procesy fonetyczne

- 9 1. Podać pełną charakterystykę fonetyczną tekstu, zapisać pisownią fonetyczną:

Może to przypadek, a może nie, ale wygląda na to, że w młodej polskiej literaturze

odradza się wieś. W zeszłym roku był Andrzej Muszyński i jego małopolska „Miedza”, teraz na scenę wkroczyła i zakorzenione na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej „Guguły”.

Ale proza Wioletty Grzegorzewskiej, nagradzanej, choć nie znanej szerszemu gronu poetki, to nie książka "o wsi". "Guguły" to niedojrzałe owoce. A powieść Grzegorzewskiej jest o dojrzewaniu i dzieciństwie. Subtelna, ciemna. Trochę komiczna, trochę smutna. Bez dwóch zdań, bardzo udana.

„Guguły” są zbiorem – lekkich, filigranowych - opowiadań/małych próz/ w odcinkach o dzieciństwie, potem młodości, rozgrywających się w małej wsi Hektary. Narratorką jest Wiolka. Wiolka najpierw jest dzieckiem, a potem dostaje pierwszy okres i wkracza na terytorium przejściowe między dzieciństwem i kobiecością. Ma ojca, z „cygańską krwią”, który był w więzieniu za ucieczkę z wojska i wrócił wychudzony jak szczapa, babcię, która pod nosem mamroce litanie „Matko Jakaśtam, Matko Jakaśtam” i dziadka „więźnia stalagu, zduna, cieślę, pieśniarza i wielkanocnego baszę w jednym”. Są lata 70. i 80., więc Wiolka w szkole maluje "Moskwę twoimi oczami", a po południu chodzi do kościoła. Zbiera zapalczane etykiety i złom, bo w szkole jest konkurs, kto zbierze go najwięcej. Czeka na przejazd papieża, wacha klej ze Starszym Lajbosiem, próbuje uciec z domu, ale wraca.

Książka Grzegorzewskiej to proza utkana z małych wydarzeń i strzępków historii, skonstruowana z pudełek na zapalki, chrzcielnych kapek przystrojonych barwinkiem, dziadów czyli jeżyn. Rozgrywająca się na mikropoziomie. Poczynająca sobie swobodnie z czasem, oniryczna. Czasem szalona, tak, jak szalona może być dojrzewająca wyobraźnia. Grzegorzewskiej fantastycznie udaje się oddać stan umysłu i wrażliwości kogoś, kto patrzy na świat po raz pierwszy. Czasem zachłystując się rzeczywistością, jak Czechowowski mały Grisza, który pierwszy raz wyszedł z nianią na spacer, czasem się nią dławiąc.

„Guguły” są bowiem cierpkie. Grzegorzewska unika sentymentalnych mielizn opowieści o dzieciństwie, „małoobjętnianiej” nostalgii. Jej narracja bywa owszem, melancholijna, ale również perwersyjna, chochlikowata, zabarwiona czarnym humorem. Albo i zwykłą czernią, bo koniec dzieciństwa wyznacza, jak to być musi, śmierć.

(<https://culture.pl/pl/dzielo/wioletta-grzegorzewska-guguly>)

2. Przygotować prezentację dla uczniów na temat «Powstanie Warszawskie».

Індивідуальна робота здобувача освіти

Przygotować referat na jeden z podanych tematów:

- 1) *System spółgłoskowy w języku polskim a ukraińskim.*
- 2) *System samogłoskowy w języku polskim a ukraińskim.*
- 3) *Podział wyrazów na sylaby w języku polskim a ukraińskim.*
- 4) *Akcent w języku polskim a ukraińskim.*
- 5) *Intonacja w języku polskim a ukraińskim.*
- 6) *Wspólne cechy procesów fonetycznych w języku polskim a ukraińskim.*
- 7) *Fonetyka i fonologia w szkolnych programach nauczania.*
- 8) *Podział dyscyplin w obrębie fonetyki.*
- 9) *Metody badań fonetycznych*
- 10) *Typy wymowy: staranna, potoczna, naturalna*
- 11) *Zróźnicowanie terytorialne.*
- 12) *Błędy o podłożu gwarowym.*
- 13) *Zmiany w normach akcentowania.*
- 14) *Instrumentacja dźwiękowa.*
- 15) *Rytm.*
- 16) *Korelacje fonologiczne w polszczyźnie*

Wymagania:

✓ napisać referat na 5-7 stron, wyświetlając podane wyżej tematy. Referat powinien zawierać tradycyjny wstęp z określeniem celu i zadań pracy, część teoretyczną i praktyczną, wnioski oraz spis literatury naukowej. Zalecamy dla napisania referatów skorzystać z prac znanych językoznawców P.Bąka, S.Szobera, A.Nagórko.

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Й ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ:

Для виконання завдань з циклу «Самостійна робота» необхідно:

- повторити теоретичний матеріал, котрий опрацьовували разом з викладачем на лекціях та практичних заняттях з курсу;
- практичні завдання можна оформляти у друкованій або написаній від руки формі; не потрібно переписувати завдання, слід відразу давати відповідь; переказуючи письмово тексти власними словами, варто уникати синтаксичних конструкцій, вжитих

в оригіналах, прямої мови, можна змінювати форму викладу з першої особи однини на третю;

- при перекладі не варто користуватися онлайн перекладачами, натомість перекладними, тлумачними словниками;

- при написанні рефератів обов'язково дотримуватись засад доброчесності: подавати лише перевірений ілюстративний матеріал, правильні бібліографічні відомості, зазначати ресурси, котрі Ви використовуєте;

- презентація повинна містити щонайменш 15 слайдів з цікавою інформацією щодо визначеної теми, ілюстрованою відповідними світлинами, графіками, схемами і под.

- бібліографічні покликання подавати в квадратних дужках із зазначенням порядкового номера джерела та сторінки [1, с. 39] чи без зазначення сторінки, якщо йдеться про працю загалом [1]; між скороченням «с.» і номером сторінки ставити нерозривний пробіл; покликання на кілька наукових студій потрібно оформляти так: [4, с. 55; 10, с. 15] або так: [4; 6; 10]; автора чи назву джерела ілюстративного матеріалу подавати в круглих дужках (А. Asnyk);

- бібліографічний список оформляти [за вимогами](#).

Усі завдання належить подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робі. При виконанні завдань рекомендуємо користуватися науковими працями, поданими у списку літератури, книжковими фондами кафедри полоністики і перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки та іншими достовірними джерелами.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своїх роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі [за посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати свій стан здоров'я під час проведення модульних робіт, іспиту тощо.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. слід подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; варто уникати онлайн перекладачів; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Поточний контроль, метою якого є перевірка рівня знань й умінь здобувачів освіти при виконанні різного виду завдань, здійснюється на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за поточний контроль – 40. На основі пункту 4.5. [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) за рішенням кафедри полоністики і перекладу здобувачам освіти, котрі під час ОК «Польська мова», брали участь й досягли значних результатів у конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій з польської мови, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) (максимально 5 балів), які зараховуються як результати поточного контролю. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 40 балів. Бонусні бали можна отримати за: публікацію з польської мови у фахових вітчизняних чи зарубіжних виданнях або у виданнях, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних (окрім Google Академії) (3

бали за 1 одиницю); публікацію з польської мови у нефахових виданнях (1 бал за 1 одиницю); призове місце у всеукраїнських чи міжнародних наукових конкурсах, олімпіадах з польської мови (2 бали за 1 одиницю); призове місце у місцевих чи регіональних конкурсах, олімпіадах з польської мови (1 бал за 1 одиницю); виступ на всеукраїнській чи міжнародній конференції (семінарі), присвяченій польській мові (1 бал за 1 одиницю). *Здобувач освіти лише один раз під час навчання за ОПП «Середня освіта. Польська мова» рівень «Бакалавр» може скористатися з того чи іншого документа (сертифікат учасника, грамота, копія публікації і под.), котрий підтверджує право отримати бонусний бал.*

Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Навчальний матеріал ОК, передбачений для засвоєння у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Індивідуальна робота організовуються в позааудиторний час у формі консультацій (система оцінювання подана таблиці 2).

Модульний контроль здійснюється викладачем на завершення змістового модулю. Відсутність здобувача на модульній контрольній роботі оцінюється у нуль балів. Повторне складання модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності на МКР з поважної причини. Максимальна кількість балів – 60. Якщо здобувач не має заборгованості з тем, винесених на оцінювання, та отримав протягом семестру не менше 75 балів, то одержує відповідний підсумковий бал – добре (75-81), дуже добре (82-89), відмінно (90-100). У випадку, коли здобувач отримав менше як 75 балів або хоче покращити результат, то складає іспит згідно з розкладом, затвердженим деканом факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах без врахування модульних контрольних робіт. Якщо здобувач не склав екзамен з першого разу, то має можливість перескладати його ще двічі.

**Під час вивчення ОК «Польська мова», визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній*

освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають ОК «Польська мова» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [посиланням](#).

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль успішності здобувача (іспит) матиме три частини: 1) тестове опитування знань здобувачів з фонетики польської мови (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал); 2) роботи з текстом, котрий потрібно переказати польською мовою (15 балів); 3) розповідь на обрану тему країнознавчого характеру (15 балів).

Програма підготовка до підсумкового контролю

1. Przedmiot i zastosowanie fonetyki.
2. Działy fonetyki.
3. Narządy mowy i ich funkcje.
4. Cechy głosu ludzkiego.
5. Pojęcie głoski.
6. Ogólna klasyfikacja głosek polskich i jej podstawy.
7. Charakterystyka samogłosek ustnych.
8. Charakterystyka samogłosek nosowych.
9. Wymowa samogłosek nosowych przed spółgłoskami.
10. Podział spółgłosek ze względu na miejsce i sposób artykulacji.
11. Artykulacja spółgłosek zwartych, szczelinowych, zwarto-szczelinowych, półotwartych.
12. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne.
13. Spółgłoski miękkie i twarde.
14. Upodobnienie. Upodobnienie pod względem dźwięczności miękkości, miejsca artykulacji, stopnia zbliżenia narządów mowy.
15. Wymowa spółgłosek na końcu wyrazów.
16. Upodobnienia spółgłosek między wyrazami.
17. Upraszczenia grup spółgłoskowych.
18. Wymowa grup spółgłoskowych.
19. Wymowa staranna i potoczna.
20. Różnice regionalne i indywidualne w wymowie głosek polskich.

21. Język mówiony a pisany.
22. Podział wyrazów na sylaby.
23. Akcent i intonacja w języku polskim.
24. Wyrazy nieakcentowane: proklityki i enklityki.
25. Głoska i fonem.
26. Warianty fonemów.
27. Funkcje fonemów.
28. Zasady pisowni fonetycznej w języku polskim.
29. Prosodia języka polskiego

Розмовні теми:

1. Geografia Polski.
2. Świat roślin i zwierząt Polski.
3. Gospodarka Polski.
4. Organy władzy Polski.
5. Podział administracyjny kraju.
6. Największe miasta Polski.
7. Najważniejsze wydarzenia w dziejach Polski.
8. Konstytucja 3 Maja.
9. Rozbiory Polski.
10. Polska w okresie „Solidarności”.
11. Polska jako członek Unii Europejskiej.
12. Bohaterowie narodowi Polski.
13. Polskie święta religijne.
14. Polskie święta państwowe.
15. Kuchnia polska.
16. Polska literatura współczesna.
17. Laureaci nagrody Nobla w literaturze polskiej.
18. Historia polskiego kina.
19. Polska sztuka teatralna.
20. Polska szkoła filmowa.
21. Znani polscy reżyserzy i aktorzy.

22. Wybitni polscy artyści.
23. Zabytki historyczne w Polsce.
24. Znani polscy kompozytorzy.
25. Znani polscy naukowcy.
26. Osiągnięcia Polski w sporcie.
27. Polskie uczelnie wyższe.
28. Polskie muzea.
29. Stereotypy o Polakach.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Андрущенко І., Андрущенко Б. Polska. Польща. Країнознавство. Київ, 2016.
2. Васейко Ю. Навчально-методичні матеріали до вивчення нормативної навчальної дисципліни «*ПОЛЬСЬКА МОВА (ФОНЕТИКА)*». ЛУЦЬК: ВЕЖА-ДРУК, 2021. 32 с.
3. Васейко Ю. Польська мова: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 268 с.
4. Васейко Ю. С. Практичний курс польської мови (Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк, 2011.
5. Васейко Ю. Специфіка викладання «Практичного курсу польської мови» для студентів спеціальності «Мова та література (польська)». Україна та Польща:

минуле, сьогодення, перспективи. Луцьк : Вид. Дім «Твердиня», 2016. Т.5. С. 8-12.

6. Кравчук А. Польська вимова з елементами правопису. Київ, 2015. 109 с.
7. Мирошніченко І. Практична фонетика польської мови з елементами правопису: навчальний посібник. Київ, 2020. 62 с.
8. Черниш Т.О. Вправи з польської фонетики. Методична розробка. Київ, 2003.
9. Awramiuk E. Stereotyp samogłoski i spółgłoski w języku polskim // Język Polski. 2004. 3. 197-205.
10. Bąk P. Gramatyka języka polskiego. Warszawa, 2004.
11. Gurdak W., Sosnowski W. Polskie czytanki. Teksty do czytania i słuchania dla uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie A1, A2, B1. 2022.
12. Klebanowska B. Interpretacja fonologiczna zjawisk fonetycznych w języku polskim: z ćwiczeniami, Warszawa, 2007.
13. Kołaczek E. Testuj swój polski – Fonetyka. Kraków, 2017.
14. Kołaczek E. Gry i zabawy językowe. Język polski jako obcy. 2022. 66 s.
15. Kowalikowa J. Fonetyka (z elementami fonologii) // Nauka o języku polskim w reformowanej szkole, red. A. Mikołajczuk, J. Puzynina. Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era, 2002. s. 124-131.
16. Krzton J. Testuj swój polski. Słownictwo 1. 2011. 132 s.
17. Krzton J. Testuj swój polski. Słownictwo 2. 2014. 165 s.
18. Kubicka E. Miejsce fonetyki w nauczaniu języka polskiego – teoria i praktyka // Nowe perspektywy wnauczaniu języka polskiego jako obcego, Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2010. s. 25-31.
19. Maciołek M., Tambor J. Głoski polskie: przewodnik fonetyczny dla cudzoziemców i nauczycieli uczących języka polskiego jako obcego. Katowice, 2014.
20. Madelska L. Słownik wariantywności fonetycznej współczesnej polszczyzny. Kraków, 2005.
21. Otraszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia języka polskiego. Warszawa, 2009.
22. Otraszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2020.

23. Prozodia, fonetyka, fonologia, red. J. Bartmiński, M. Nowosad-Bakalarczyk. Lublin, 2010.
24. Stanek J. Fonetyka. Polski w praktyce. Kraków, 2020.
25. Steffen-Batogowa M. Struktura akcentowa języka polskiego. Warszawa-Poznań, 2000.
26. Szpyra-Kozłowska J. Wprowadzenie do współczesnej fonologii, Lublin, 2003.
27. Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego, ćwiczenia. PWN, Warszawa, 2008.
28. Vaseiko Y., Chernysh V., Kaplinskiy V., Tkachenko L., Bereziuk J. Modern Methods of Training Foreign Language Teachers. *International Journal of Higher Education*. Vol. 9. No 7 (2020). P. 332-345. (Scopus)
29. Waclawek M., Samogłoskowe problemy polszczyzny (emisja głosu, prawa wymowy w świetle nauczania Jp/O) // Sztuka czy rzemiosło? Nauczyciel Polskiego i polskiego, red. A. Achtełlik, J. Tambor, Katowice, 2007.
30. Wisniewski M. Zarys fonetyki i fonologii języka polskiego. Toruń, 2000.
31. Współczesny język polski / pod red. Jerzego Bartmińskiego. Lublin, 2001.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинский Д. В. Польсько-український та українсько-польський словник. Київ : Чумацький шлях, 2006. 538 с.
2. Бусел В. Українсько-польський, польсько-український словник. Київ : Перун, 2007. 848 с.
3. Мазур О. Польсько-український, українсько-польський словник + граматики. Київ : Глорія, 2009. 1104 с.
4. Рігер Я. Українсько-польський тематичний словник. Люблін : Люблінський католицький університет, 2007. 704 с.
5. Рігер Я. Українсько-польський тлумачний словник . Львів : Вид-во УКУ, 2007. 712 с.
6. Юрковський М. Українсько-польський, польсько-український словник. Київ : Школа, 2003. 934 с.
7. Aleksejczuk O. Praktyczny słownik polsko-ukraiński. Kraków : Platan, 2005. 574 s.
8. Domagalski S. Słownik biznesu ukraińsko-polski, polsko-ukraiński. Warszawa : Wiedza Powszechna, 2002. 539 s.

9. Encyklopedia popularna PWN / red. B. Kaczorowski. Warszawa : PWN, 2006. 1046 s.
10. Mała encyklopedia PWN A – Z / red. M. Krzywda-Pogorzelski. Warszawa : PWN, 2000. 1183 s.
11. Oryginalna AZetka. Encyklopedia PWN / red. B. Kaczorowski. Warszawa : PWN, 2006. 1286 s.
12. Słownik języka polskiego / red. W. Doroszewski. T. I – XXI. Warszawa : PWN, 1997.

Интернет ресурсы

Język polski / literatura polska

1. www.polska-szkola.pl/
2. www.pcn.edu.pl/
3. www.wlaczpolske.pl/
4. www.e-polish.eu/
5. <http://www.popolskupopolsce.edu.pl/>
6. <https://literat.ug.edu.pl/>
7. <https://język-polski.pl/>
8. <https://wolnelektury.pl/>
9. <https://sjp.pwn.pl/poradnia/>
10. <https://culture.pl/>
11. <http://pisupisu.pl/>

Historia. Sztuka.

12. <https://www.1944.pl/encyklopedia-powstania.html>
13. <https://ciekawostkihistoryczne.pl/>
14. <https://dzieje.pl/>
15. <https://audiovis.nac.gov.pl/>
16. <https://artsandculture.google.com/>
17. <http://www.pinakoteka.zascianek.pl/>
18. <http://www.artcyclopedia.com/>

Geografia

19. <https://www.geografia24.eu/>
20. <http://www.parkinarodowe.edu.pl/intro.html/>

ТЕСТ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З КУРСУ

1. Fonetyka bada:

1. Części mowy.
2. Zdania złożone.
3. Ruchami narządów mowy.
4. Słownictwo języka polskiego.
5. Dźwięki mowy ludzkiej.
6. Procesy powstania dźwięków i zmiany, którym historycznie ulegają.

2. Fonetyka opisowa bada:

1. Dźwięki języka współczesnego.
2. System dźwięków epok dawnych.
3. Mówienie współcześnie żyjących osób.
4. Zbytki piśmiennictwa.

3. Fonetyka funkcjonalna bada:

1. Różnice regionalne w wymowie głosek.
2. Głoski pełniące funkcje znaczeniowe.
3. Różnice indywidualne w wymowie głosek.
4. Głoski pełniące funkcje morfologiczne.

4. Fonetyka ogólna bada:

1. Język polski.
2. Języki słowiańskie.
3. Wszystkie języki.

5. Metoda labiograficzna utrwała:

1. Ruchy języka.
2. Położenie warg.
3. Położenie podniebienia miękkiego.
4. Sposób artykulacji samogłosek.

6. Metoda rentgenograficzna pozwala wyznaczyć:

1. Położenie podniebienia miękkiego.
2. Położenie płuc.

3. Położenie warg.
4. Położenie szczęki dolnej.
5. Położenie języka

7. Utrwalanie głosu ludzkiego jest szczególnie cenne dla:

1. Psychologów.
2. Lingwistów.
3. Dialektologów.
4. Literaturoznawców.

8. Metoda palatograficzna przewiduje stworzenie sztucznego:

1. Podniebienia.
2. Języka.
3. Szczęki.
4. Nasady.

9. W krtani się znajdują:

1. Płuca.
2. Zęby.
3. Władzadła głosowe.
4. Dziąsła.

10. Nasada to:

1. Jama ustna.
2. Płuca.
3. Ucho.
4. Jama gardłowa.
5. Jama nosowa.

11. Zmianom nie może ulegać kształt:

1. Jamy nosowej.
2. Jamy gardłowej.
3. Jamy ustnej.

12. Chrzóstka pierścieniowa łączy się z:

1. Płucami.
2. Władzadłami głosowymi.

3. Krtanią.
4. Tchawicą

13. Między wiązadłami głosowymi może tworzyć się:

1. Nasada.
2. Głośnia.
3. Jama ustna.

14. Samogłoski nosowe zachował język:

1. Rosyjski.
2. Polski.
3. Ukraiński.
4. Angielski.
5. Francuzki.

15. Rezonans nosowy najczęściej znika na:

1. Na początku wyrazów.
2. W środku wyrazów.
3. Na końcu wyrazu.
4. Między dwoma wyrazami
5. Przed ł i l.

16. Ruch podniebienia miękkiego w trakcie wymowy głosek nosowych:

1. Odbywa się jednocześnie z ruchem warg i języka.
2. Wyprzedza ruch warg i języka.
3. Odbywa się po ruchu warg i języka.

17. Wymowa samogłosek nosowych w języku polskim jest:

1. Synchroniczna.
2. Asynchroniczna.
3. Asynchroniczno-synchroniczna.

18. Postawą artykulacji głoski b jest:

1. Szybkie rozwarcie warg.
2. Moment całkowitego zwarcia warg.
3. Moment zbliżania się warg ku sobie.

19. Łączliwość zerową mają:

1. Samogłoski ustne.
2. Spółgłoski wargowe.
3. Spółgłoski szczelinowe.
4. Samogłoski nosowe.
5. Warianty samogłosek.

20. Głos ludzki charakteryzuje się:

1. Barwą, kolorem, tonami.
2. Natężeniem, wysokością, barwą, czasem trwania.
3. Wysokością, szmerami, tonami, czasem brzmienia.

21. Ton to:

1. Część składowa szmeru, zjawisko skomplikowane, nie występuje w przyrodzie, wyodrębnia się warunkach laboratoryjnych.

2. Część składowa dźwięku, zjawisko proste, nie występuje w przyrodzie, wyodrębnia się warunkach laboratoryjnych.

3. Część składowa dźwięku, zjawisko proste, występuje w przyrodzie, nie wyodrębnia się warunkach laboratoryjnych.

22. W środkowej części ucha znajdują się:

1. Małżowina uszna i kanał zamknięty cienką i elastyczną błoną.
2. Narząd Cortiego, zawierający zakończenie nerwu słuchowego.
3. Młoteczek, kowadełko i strzemionko.

23. Różnica funkcyjna między samogłoskami i spółgłoskami polega na tym, że:

1. W powstawaniu samogłosek zawsze biorą udział wiązadła głosowe i one są wymawiane zawsze przy większym otwarciu ust.

2. Samogłoski tworzą sylaby.

3. Samogłoski składają się z tonów.

24. Ze względu na miejsce artykulacji spółgłoski dzielimy na:

1. Wargowe, szczelinowe, dźwięczne, zwarto-szczelinowe, przedniojęzykowo-dziąsłowe.

2. Wargowe, półotwarte, przedniojęzykowo-zębowe, miękkie, przedniojęzykowo-dziąsłowe, środkowo językowe, tylnojęzykowe.

3. Wargowe, przedniojęzykowo-zębowe, przedniojęzykowo-dziąsłowe, twarde, zwarte, środkowo językowe, szczelinowe tylnojęzykowe.

4. Wargowe, przedniojęzykowo-zębowe, przedniojęzykowo-dziąsłowe, środkowo językowe, tylnojęzykowe.

25. Ze względu na ruch języka samogłoski dzielimy na:

1. Płaskie, przednie, średnie, nosowe, tylne.

2. Wysokie, średnie, niskie.

3. Przednie, środkowe, tylne.

4. Okrągłe, niskie, ustne, nosowe, przednie.

26. Spółgłoska z jest:

1. Twarda, dźwięczna, przedniojęzykowo-zębowa, szczelinowa.

2. Twarda, bezdźwięczna, przedniojęzykowo-dziąsłowa, szczelinowa.

3. Miękka, dźwięczna, przedniojęzykowo-zębowa, zwarto-szczelinowa.

4. Twarda, dźwięczna, wargowa, półotwarta.

27. Samogłoska y jest:

1. Ustna, niska, przednia, okrągła, akcentowana.

2. Ustna, wysoka, przednia, płaska.

3. Ustna, wysoka, przednia, okrągła, akcentowana.

28. Spółgłoska n jest:

1. Miękka, dźwięczna, szczelinowa, przedniojęzykowo-zębowa.

2. Twarda, bezdźwięczna, zwarta, przedniojęzykowo-zębowa.

3. Twarda, dźwięczna, półotwarta, przedniojęzykowo-zębowa

4. Twarda, dźwięczna, półotwarta, przedniojęzykowo-dziąsłowa.

29. Samogłoska ę jest:

1. Ustna, średnia, przednia, płaska.

2. Nosowa, środkowa, przednia, płaska.

3. Nosowa, średnia, przednia, okrągła.

4. Nosowa, średnia, przednia, płaska.

30. Spółgłoska cz jest:

1. Bezdźwięczna, zwarto-szczelinowa, przedniojęzykowo-dziąsłowa.

2. Dźwięczna, zwarto-szczelinowa, przedniojęzykowo-dziąsłowa.

3. Bezdźwięczna, półotwarta, przedniojęzykowo-dziąsłowa.

4. Bezdźwięczna, zwarto-szczelinowa, tylnojęzykowa.

31. Odnaleźć poprawną charakterystykę samogłoski i:

1. Nosowa, przednia, płaska, wysoka.

2. Ustna, przednia, płaska, wysoka.

3. Ustna, środkowa, płaska, wysoka.

4. Ustna, przednia, okrągła, wysoka.

5. Ustna, przednia, płaska, niska.

32. Odnaleźć poprawną charakterystykę samogłoski o:

1. Płaska, średnia, tylna, ustna.

2. Okrągła, niska, tylna, ustna.

3. Okrągła, średnia, tylna, ustna.

4. Okrągła, średnia, przednia, ustna.

5. Okrągła, średnia, tylna, nosowa.

33. Dla zdań orzekających jest charakterystyczna intonacja:

1. Stopniowo rosnąca.

2. Opadająca.

3. Równa.

4. Rosnąca.

5. Wysoka.

34. Dla zdań wykrzyknikowych jest charakterystyczna intonacja:

1. Stopniowo rosnąca.

2. Opadająca.

3. Równa.

4. Rosnąca.

5. Wysoka.

35. Odnaleźć poprawną charakterystykę spółgłoski k:

1. Dźwięczna, środkowojęzykowa, zwarta, twarda.

2. Bezdźwięczna, tylnojęzykowa, zwarto-szczelinowa, twarda.

3. Bezdźwięczna, tylnojęzykowa, zwarta, miękka.

4. Bezdźwięczna, tylnojęzykowa, zwarta, twarda.

36. Odnaleźć poprawną charakterystykę spółgłoski *ń*:

1. Dźwięczna, półotwarta, środkowojęzykowa, miękka.
2. Bezdźwięczna, półotwarta, środkowojęzykowa, miękka.
3. Dźwięczna, zwarta, środkowojęzykowa, miękka.
4. Dźwięczna, półotwarta, przedniojęzykowa, miękka.

37. Odnaleźć poprawną charakterystykę spółgłoski *m*:

1. Przedniojęzykowodziąsłowa, półotwarta, twarda, dźwięczna.
2. Wargowa, szczelinowa, twarda, dźwięczna.
3. Wargowa, półotwarta, twarda, dźwięczna.
4. Wargowa, półotwarta, miękka, bezdźwięczna.

38. W wyrazach *kawka, środkowy, odprawa, rozpacz, ciężki* zachodzą upodobnienia pod względem:

1. Dźwięczności.
2. Miejsca artykulacji.
3. Twardości i miękkości.
4. Stopnia zbliżenia narządów mowy.

39. W wyrazach *Anglia, trzeba, Andrzej, panienka, szynka, pieczonka* zachodzą upodobnienia pod względem:

1. Dźwięczności.
2. Miejsca artykulacji.
3. Twardości i miękkości.
4. Stopnia zbliżenia narządów mowy.

40. W wyrazach *pański, tramwaj, sens* zachodzą upodobnienia pod względem:

1. Dźwięczności.
2. Miejsca artykulacji.
3. Twardości i miękkości.
4. Stopnia zbliżenia narządów mowy.

41. W jakiej grupie we wszystkich wyrazach zachodzi uproszczenia:

1. Jędrnych, kobieta, trawa, spostrzeżeń.
2. Wszedłszy, Węglichowski, wszystkie, jabłko.
3. Pięćdziesięciu, profesor, warszawski, komputer.

4. Spostrzeżeń, wspaniały, pierwszorzędny, czerwony.

42. Jakie z podanych wyrazów są wyjątkami w akcentowaniu:

1. Osiemset.
2. Kobieta.
3. Gazeta.
4. Fizyka.
5. Chodziliśmy.
6. Chodził.
7. Czytalibyście.
8. Czytam.
9. Polska.

43. W jakim z podanych wyrazów wszystkie sylaby są otwarte:

1. Zabawa.
2. Warszawa.
3. Komputer.
4. Słowo.
5. Gazeta.
6. Dzieci.
7. Akcent.

44. Akcent w języku polskim jest:

1. Stały pod względem fonetycznym.
2. Ruchomy pod względem fonetycznym.
3. Stały pod względem morfologicznym.
4. Ruchomy zaś pod względem morfologicznym.

45. W jakich wyrazach występuje upodobnienie:

1. Trawka.
2. Zabawa.
3. Swoboda.
4. Gazeta.
5. Kwiatek.
6. Zeszyt.

7. Wiosna.

46. W jakich wyrazach występuje upodobnienie pod względem dźwięczności:

1. Kawka.
2. Anglia.
3. Środkowy.
4. Pański.
5. Odprawa.
6. Ciężki.

47. W jakich wyrazach występuje upodobnienie pod względem miejsca artykulacji: 1. Odprawa.

1. Trzeba.
2. Ślad.
3. Andrzej.
4. Bank.
5. Tramwaj.

48. W jakiej z podanych grup wyrazów są wyjątki w akcentowaniu:

1. Ojczyzna, miłość, czterysta, robiłbym.
2. Czytalibyście, chata, uniwersytet, ogrodnik, zapasy.
3. Dziewczyna, tulipan, mężczyzna, chwila, zabawa.
4. Zrobilibyście, dziewięciuset, chodzić, ocean.
5. Kanapa, dywan, kuchnia, dziecko, kilka.

49. Akcent ruchomy pod względem fonetycznym to:

1. Taki typ akcentu, który towarzyszy zawsze określonej sylabie wyrazu.
2. Taki akcent, który towarzyszy określonej części morfologicznej wyrazu, np. przedrostkowi lub rdzeniowi.
3. Taki akcent, który w różnych wyrazach pada na różne sylaby.
4. Towarzyszy różnym częściom morfologicznym tego samego wyrazu zależnie od jego formy.

50. Akcent stały pod względem morfologicznym to:

1. Taki typ akcentu, który towarzyszy zawsze określonej sylabie wyrazu.
2. Taki akcent, który towarzyszy określonej części morfologicznej wyrazu, np.

przedrostkowi lub rdzeniowi.

3. Taki akcent, który w różnych wyrazach pada na różne sylaby.

4. Towarzyszy różnym cząstkom morfologicznym tego samego wyrazu zależnie od jego formy.

51. Upodobnienie to proces odbywający się:

1. W czasie współczesnym.

2. W przeszłości.

3. Współcześnie i w minionym okresie rozwoju języka.

52. Upodobnienie to:

1. Zjawisko wcześniejszego przygotowania się narządów mowy podczas wymawiania jednej głoski do wymówienia głoski następnej.

2. Przedłużenia trwania pozycji narządów mowy właściwej głosce poprzedniej na okres artykulacji głoski następnej.

3. Nieodpowiednia wymowa spółgłosek.

53. Ze względu na kierunek ruchu upodobnienia dzielimy na:

1. Wsteczne, historyczne.

2. Postępowe, całkowite.

3. Częściowe, żywe.

4. Wsteczne, postępowe.

54. Kryterium rozróżniającym upodobnienia historyczne od żywych jest:

1. Możliwość zaobserwowania różnej siły głosu pod czas wymowy dźwięków.

2. Różnica między współczesną i przeszłą wymową głosek.

3. Możliwość zaobserwowania różnej wymowy tych samych połączeń głosek we współczesnej wymowie.

55. Upodobnienia międzywyrazowe pod względem dźwięczności zachodzą wówczas, gdy początkową głoską wyrazu następującego jest spółgłoska:

1. Twarda, miękka.

2. Zwarta, zwarto-szczelinowa, szczelinowa.

3. Wargowa, tylnojęzykowa, środkowejęzykowa.

56. Wyjątki w akcentowaniu są w takich grupach wyrazów:

1. Czasowniki czasu przeszłego i trybu przypuszczającego.

2. Liczebniki od 400 do 900, wyrazy zapożyczone na -ik, -yk.
3. Czasowniki czasu teraźniejszego i trybu rozkazującego.
4. Przymiotniki dzierżawcze, zaimki.

57. Z sylabami naprawdę otwartymi spotykamy się:

1. Na początku wyrazu.
2. W środku wyrazu.
3. Na końcu wyrazu.

58. W wypadku zbiegu trzech i więcej spółgłosek przy szybkim tempie mowy zachodzić może:

1. Upodobnienie głosek.
2. Osłabienia artykulacji jednej ze spółgłosek.
3. Redukcja spółgłoski.

59. Ubezdźwięcznienie spółgłosek półotwartych może zachodzić:

1. Przy obustronnym sąsiedztwie spółgłosek bezdźwięcznych.
2. Po spółgłosce bezdźwięcznej na końcu wyrazu.
3. Po samogłoskach nosowych.

60. W sposobie wymawiania głosek przez różne osoby zachodzą pewne różnice, które mogą być spowodowane:

1. Różnicami regionalnymi.
2. Różnicami w budowie narządów mowy.
3. Umiejętnościami praktycznymi.
4. Indywidualnymi nawykami artykulacyjnymi.

60. Czym są różnice indywidualne w wymowie?

1. osobistymi cechami artykulacji
2. błędami pisowni
3. różnicami dialektalnymi
4. wpływami innych języków

62. Seplenienie to:

1. wadliwa wymowa głosek s, z, c, dz
2. zmiękczenie głosek

3. opuszczanie sylab

4. błędny akcent

63. Do różnic indywidualnych należy:

1. rwanie

2. mazurzenie

3. ścieśnianie samogłosek

4. wydłużanie sylab

64. Różnice regionalne dotyczą:

1. wymowy w poszczególnych częściach kraju

2. stylu pisania

3. szyku zdania

4. odmiany czasowników

65. Wymowa warszawska charakteryzuje się:

1. brakiem mazurzenia

2. obecnością mazurzenia

3. skracaniem samogłosek

4. twardą artykulacją

66. Typ krakowsko-poznański to:

1. wymowa małopolska i wielkopolska

2. wymowa mazowiecka

3. wymowa śląska

4. kresowa

67. Wymowa warszawska dominuje:

1. w centralnej Polsce

2. w Małopolsce

3. na Pomorzu

4. w Wielkopolsce

68. Wymowa krakowsko-poznańska dominuje:

1. w Małopolsce i Wielkopolsce
2. na Mazowszu
3. w północnej Polsce
4. na Podlasiu

69. Mazurzenie polega na:

1. zastępowaniu sz, ż, cz, dż przez s, z, c, dz
2. zmiękczeniu głosek
3. wydłużaniu samogłosek
4. redukcji samogłosek

70. Mazurzenie występuje:

1. w gwarach mazowieckich
2. w języku literackim
3. w języku angielskim
4. w śląskim

71. Wymowa kresowa charakteryzuje się:

1. zmiękczeniem spółgłosek
2. mazurzeniem
3. utratą samogłosek
4. skracaniem sylab

72. Wymowa śląska wyróżnia się:

1. twardą artykulacją spółgłosek
2. mazurzeniem
3. miękką wymową
4. zanikaniem dźwięczności

73. Wymowa kaszubska cechuje się:

1. zachowaniem dawnych długich samogłosek

2. zanikaniem głosek nosowych
3. brakiem akcentu
4. zmiękczeniem spółgłosek

74. Wymowa małopolska to:

1. typ krakowsko-poznański
2. typ warszawski
3. typ kresowy
4. typ śląski

75. Wymowa mazowiecka to:

1. typ warszawski
2. typ krakowski
3. typ wielkopolski
4. typ kaszubski

76. Zjawisko kaszubienia występuje:

1. w dialekcie kaszubskim
2. w mazowieckim
3. w śląskim
4. w kresowym

77. Kaszubienie polega na:

1. mazurzeniu głosek szumiących
2. nosowej wymowie samogłosek
3. braku spółgłosek dźwięcznych
4. wstawianiu samogłosek

78. Wymowa podhalańska wyróżnia się:

1. pochylaniem samogłosek e i o
2. mazurzeniem
3. brakiem nosowych

4. zmiękczeniem l

79. Wymowa północnokresowa charakteryzuje się:

1. ruchomym akcentem
2. zanikaniem nosowych
3. redukcją spółgłosek
4. brakiem akcentu

80. Akcent w polszczyźnie przeważnie pada na:

1. przedostatnią sylabę
2. ostatnią sylabę
3. pierwszą sylabę
4. trzecią sylabę od końca

81. W dialekcie kresowym akcent jest:

1. ruchomy
2. stały
3. toniczny
4. niezauważalny

82. Wymowa śląska różni się od literackiej:

1. twardością artykulacji
2. intonacją
3. długością sylab
4. pisownią

83. Wymowa literacka opiera się głównie na:

1. typie warszawskim
2. typie kresowym
3. typie śląskim
4. typie małopolskim

84. Współczesny język ogólnopolski:

1. dopuszcza pewne różnice regionalne
2. odrzuca wszelkie różnice fonetyczne
3. nie dopuszcza żadnych odchyleń
4. nie posiada normy fonetycznej

85. Regionalne wpływy w wymowie ujawniają się:

1. w intonacji i barwie głosu
2. w gramatyce
3. w słownictwie
4. w ortografii

86. Wymowa głosek zależy od:

1. ułożenia narządów mowy
2. długości zdania
3. koloru oczu mówiącego
4. rodzaju akcentu

87. Samodzielność artykulacyjna oznacza:

1. zdolność do samodzielnego wymawiania głoski
2. zdolność do tworzenia sylab
3. brak dźwięczności
4. brak rezonansu nosowego

88. Głoski, które mogą być wymawiane samodzielnie, to:

1. samogłoski
2. spółgłoski
3. półsamogłoski
4. nosowe

89. Samogłoski polskie wymawia się:

1. przy swobodnym przepływie powietrza

2. przy zwarcie narządów mowy
3. przy zamkniętej jamie ustnej
4. **przez nos**

90. W języku polskim występuje:

1. 8 samogłosek ustnych i 2 nosowe
2. 7 samogłosek ustnych i 2 nosowe
3. 6 samogłosek ustnych i 3 nosowe
4. 5 samogłosek ustnych i 1 nosowa

91. Samogłoski ustne to:

1. a, e, i, o, u, y, ó
2. ą, ę
3. a, e, o, ą, ę
4. i, y, u, ą

92. Samogłoski nosowe to:

1. ą, ę
2. o, e
3. u, y
4. a, i

93. Samogłoski nosowe wymawia się:

1. z udziałem jamy nosowej
2. z zamknięciem nosa
3. bez udziału rezonansu
4. z uniesieniem podniebienia twardego

94. Głoska ą w wymowie ma skład:

1. samogłoskę i element spółgłoskowy
2. tylko samogłoskę
3. tylko spółgłoskę

4. dwie samogłoski

95. W pozycji przed spółgłoską zwartą ą wymawia się jako:

1. on, om
2. ę
3. e
- 4. o**

96. Głoska ę przed spółgłoską zwartą wymawia się jako:

1. en, em
2. ą
3. o
4. y

97. W wyrazie „mąż” głoska ą wymawia się jako:

1. on
2. om
3. ą
4. u

98. W wyrazie „ręka” głoska ę wymawia się jako:

a) en

1. be
2. ę
3. ą

99. Spółgłoski dźwięczne to te, które:

1. powstają przy drganiu więzadeł głosowych
2. powstają przy otwarciu nosa
3. są bezdźwięczne
4. są nosowe

100. Wymowa spółgłosek dźwięcznych wymaga:

1. drgań wiaładeł glosowych
2. silnego wydechu
3. zamknięcia jamy nosowej
4. braku rezonansu

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Навчально-методичні матеріали до
вивчення освітнього компонента з циклу професійної підготовки

**ПОЛЬСЬКА МОВА
(ФОНЕТИКА ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ)**

підготовки *БАКАЛАВРА*
спеціальності *014 Середня освіта*
предметної спеціальності *014.02 Середня освіта*
(Мова та зарубіжна література)
спеціалізації *014.028 Польська мова та зарубіжна література*
освітньо-професійної програми

**СЕРЕДНЯ ОСВІТА.
ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ.
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обсяг 2,09 ум. друк. арк., 2,01 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 103. Виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.20